

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Byznys a paragrafy, díl 28.: Platnost rozhodčí doložky

Vítáme vás u dalšího dílu naší série Byznys a paragrafy, kterou pro vás připravuje advokátní kancelář LAWYA. Tentokrát se zaměříme na rozhodčí doložky a jejich platnost. Rozhodčí doložky jsou jedním z nástrojů, kterým lze řešit obchodní spory mimo klasické soudní řízení. Prostřednictvím rozhodčí doložky si smluvní strany předem sjednávají, že případné budoucí spory mezi nimi nebude řešit soud, ale konkrétní subjekty v rozhodčím řízení. V tomto článku si představíme, jaké zákonné podmínky musí rozhodčí doložka splňovat, kdy může být shledána neplatnou, na co si dát při jejím sjednávání pozor a v jakých situacích může být naopak vhodné její využití zvážit.

Co je rozhodčí doložka a kde se nejčastěji používá, jaké jsou její výhody a nevýhody?

Rozhodčí smlouva v podobě rozhodčí doložky strany smlouvy často sjednávají jako součást jiné smlouvy. A to jako dohodu o tom, že případné spory, které mezi stranami vzniknou, budou řešit v rozhodčím řízení. Jedná se o dvoustranné právní jednání, kdy obě strany možného budoucího sporu souhlasí s tím, že jejich případný spor projednají a rozhodnou rozhodci.[\[1\]](#) V praxi se nejčastěji uplatňují v obchodních vztazích (B2B), zejména ve smlouvách o dílo či dodavatelských smlouvách.[\[2\]](#)

Praktickým příkladem může být situace, kdy dodavatel dodá zboží a odběratel odmítne uhradit část ceny s odůvodněním, že zboží neodpovídá ujednané jakosti. Pokud si smluvní strany sjednaly platnou rozhodčí doložku, mohou se obrátit se sporem o doplatek ceny, reklamaci či slevu z ceny na rozhodce.

Rozhodčí doložka stranám nabízí především hospodárnost a rychlost řešení sporů. Oproti řízení před obecnými soudy zpravidla přináší nižší náklady, flexibilitu (méně formalizované řízení) a možnost zvolit rozhodce dohodou smluvních stran, což posiluje autonomii vůle stran. Podstatný faktor pro volbu využití rozhodčí doložky představuje neveřejnost řízení a zákonná povinnost rozhodců zachovávat mlčenlivost, což mohou smluvní strany považovat za důležité zejména v obchodních vztazích citlivých na ochranu informací (typicky ochrana před vyzrazením obchodního tajemství).

Na druhé straně i rozhodčí řízení má své nevýhody. Rozhodčí nález nepodléhá meritornímu přezkumu. To znamená, že proti němu nelze podat odvolání či jiné opravné prostředky, které lze využít jako v řízení před obecnými soudy. Jeho limity spočívají též v absenci donucovacích a pořádkových prostředků rozhodců, což může potenciálně vést k „procesní liknavosti“ účastníků řízení během samotného řízení. [\[3\]](#)

Platnost rozhodčích doložek

Přestože je rozhodčí doložka obsažena v jiné smlouvě, jako smluvní ustanovení, jde pořád o relativně samostatnou část smlouvy a její platnost se posuzuje samostatně.[\[4\]](#)

Rozhodčí doložku musí účastníci smlouvy sjednat v písemné formě[\[5\]](#), a to i v případě, uzavřou-li

samotnou smlouvu ústně. Zároveň ji lze sjednat platně pouze pro spory majetkové povahy, v případech, ve kterých by účastníci mohli o předmětu sporu uzavřít soudní smír podle § 99 občanského soudního řádu. Naopak rozhodčí doložku nelze uzavřít pro spory vzniklé v souvislosti s výkonem rozhodnutí, pro incidenční spory a spory mezi spotřebitelem a podnikatelem [6]

Rozhodčí doložka musí obsahovat ustanovení, které vyjadřuje vůli stran, aby veškeré budoucí majetkové spory vycházející z konkrétní smlouvy byly řešeny nikoli před soudy, nýbrž právě před rozhodci. Současně musí určit konkrétního rozhodce nebo rozhodce ad hoc, případně stanovit transparentní mechanismus, podle něhož bude rozhodce či rozhodci v případě sporu určení. [7]

Co nejčastěji způsobuje neplatnost rozhodčích doložek?

Za jeden z nejčastějších důvodů neplatnosti rozhodčí doložky lze označit neurčitý nebo jednostranně nastavený způsob určení rozhodce.

Pokud doložka konkrétně neurčuje rozhodce ad hoc ani neobsahuje transparentní mechanismus určení rozhodce, je považována za neplatnou. [8] Stejně tak je rozhodčí doložka neplatná, jestliže je výběr rozhodce ponechán výlučně na vůli jedné ze smluvních stran, neboť takové nastavení odporuje principu rovnosti účastníků řízení. [9] Judikatura současně dovodila, že rozhodčí doložka musí být vždy součástí samotné smlouvy. Je-li obsažena pouze ve všeobecných obchodních podmínkách, na které smlouva jen odkazuje, jedná se zpravidla o neplatně ujednanou rozhodčí doložku. [10]

Za přípustný lze považovat pouze takový mechanismus určení rozhodce, který zachovává rovná práva obou stran a je sjednán dostatečně určitě a transparentně. [11] Obecně tedy platí, že způsob určení rozhodce musí být koncipován tak, aby nevzbuzoval pochybnosti o nestrannosti a aby žádné ze stran neposkytoval nepřiměřenou procesní výhodu. [12] [13]

Týká-li se důvod neplatnosti pouze určité části rozhodčí doložky a lze-li tuto část od zbytku ujednání oddělit, dopadá neplatnost pouze na tuto dílčí část. Zbytek rozhodčí doložky může obstát, pokud může samostatně existovat a nadále splňuje zákonné požadavky na platnost a určitost. [14] Současně platí princip oddělitelnosti rozhodčí doložky od samotné smlouvy. Pokud se ukáže, že hlavní smlouva je neplatná, tato neplatnost nemá vliv na samotné ujednání o rozhodčí doložce. Rozhodčí doložka je tak zachována a může založit pravomoc rozhodce k tomu, aby spor ze smlouvy projednal a rozhodl, byť by byla tato smlouva jako celek stižena neplatností. [15]

Doporučené znění rozhodčí doložky

Neplatnost nebo nesrozumitelnost rozhodčí doložky může vyvolat její nevhodná či nejednoznačná formulace. Právě formulační nedostatky patří mezi časté chyby při sjednávání rozhodčích doložek. V praxi se lze setkat s mechanickým přebíráním vzorových doložek z internetu, užíváním již překonaných znění, která neodpovídají aktuální právní úpravě anebo kombinací soudní a rozhodčí příslušnosti v rámci téhož smluvního ujednání.

Aby se minimalizovaly tyto nedostatky, lze doporučit vycházet z odborně připravených a aktuálně reflektovaných vzorů Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, který uvádí na svých stránkách doporučená znění pro rozhodčí doložky do smluv.

- "Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu." [16]

- "Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho řádu třemi rozhodci." [\[17\]](#)

Závěrem

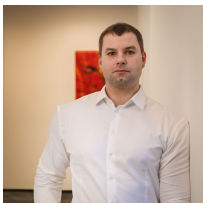
Rozhodčí doložka představuje významný projev autonomie vůle smluvních stran a může sloužit jako efektivní nástroj pro rychlé, odborné a neveřejné řešení sporů, které mohou obsahovat citlivé informace jako obchodní tajemství. Současně jde o samostatné procesní ujednání s přísnými požadavky na obsah a určitost.

Problematika rozhodčích doložek je úzce provázána s aktuální judikaturou a specifiky konkrétního smluvního vztahu. Tento článek proto představuje pouze základní přehled klíčových aspektů. Při sjednávání či posuzování platnosti rozhodčí doložky lze doporučit konzultaci se zkušeným advokátem, který pomůže formulovat její znění tak, aby skutečně plnila svůj účel a nevzniklo riziko sporů o její platnost a použití.

Sledujte další díly seriálu Byznys a paragrafy, a pokud chcete mít přehled o aktuálních právních změnách a praktických doporučeních, přihlaste se k odběru našeho měsíčního newsletteru, který vám přináší nejnovější právní novinky a užitečné tipy.

Přihlásit se k odběru newsletteru můžete >>> [zde](#).

Děkujeme, že jste s námi a těšíme se na společnou cestu světem práva a podnikání.

Mgr. Jakub Hanák,
advokát

Mgr. Sára Husek Michlová,
advokátní koncipientka

LAWYA

[LAWYA, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sídlo:

Tučapy 240
683 01, Tučapy

Kontaktní adresa:
Králova 298/4
616 00, Brno

tel.: +420 543 216 310
e-mail: info@lawya.cz

[1] Kindl, M. Na co nezapomínat při sjednávání rozhodčí smlouvy [online]. Bulletin-advokacie.cz. 21. 10. 2018. [cit. 12. 2. 2026]. Dostupné >>> [zde](#).

[2] Lincerová, K. Rozhodčí doložka v praxi [online]. epravo.cz 7. 10. 2008. [cit. 12. 2. 2026]. Dostupné >>> [zde](#).

[3] Glatz, V. Rozhodčí řízení, jeho specifika a výhody [online]. Bulletin-advokacie.cz. 17. 10. 2018. [cit. 12. 2. 2026]. K dispozici >>> [zde](#).

[4] Kindl, M. Na co nezapomínat při sjednávání rozhodčí smlouvy [online]. Bulletin-advokacie.cz. 21. 10. 2018. [cit. 12. 2. 2026]. K dispozici >>> [zde](#).

[5] § 3 odst. 1 zákona 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

[6] § 2 zákona 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

[7] Dohnal, J., Galvas, M., Oliva, J., Janoušek, J., Koubek, J., Macková, P. Obchodní smlouvy, 2. vydání. 2024, C. H. Beck, str. 79–82.

[8] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2021/2011

[9] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. listopadu 2016, sp. zn. 23 Cdo 1098/2016

[10] Dohnal, J., Galvas, M., Oliva, J., Janoušek, J., Koubek, J., Macková, P. Obchodní smlouvy, 2. vydání.: 2024, C. H. Beck, str. 79–82.

[11] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1616/2014.

[12] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1616/2014.

[13] Weinhold Legal, Rozhodčí doložky ve sporech mezi podnikateli. 15. 3. 2017 [online]. C. H. Beck, Legal Update 3/2017. [cit. 12. 2. 2026].

[14] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2020, sp. zn. 31 Cdo 3534/2019.

[15] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2012, sp. zn. 33 Cdo 91/2011.

[16] K dispozici >>><https://www.soud.cz/dolozka>

[17] Tamtéž.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)